

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Právní minimum pro tlumočníky a překladatele

Občanský soudní řád

Mgr. Miloslav Hrdlička

miloslav.hrdlicka@law.muni.cz

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

www.law.muni.cz

Ochrana subjektivních práv

- Zásada prevence
- Správní orgány
- Svépomoc
- Soudní ochrana

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

www.law.muni.cz

Občanské právo procesní

- Soubor norem upravujících civilní proces
- Civilní proces
 - Postup soudu, event. jiných rozhodujících subjektů, účastníků a dalších subjektů při poskytování ochrany porušeným nebo ohroženým subjektivním právům a zákonem chráněným zájmům vyplývajícím z občanskoprávních, rodinnoprávních, pracovněprávních a obchodních vztahů, jakož i procesní vztahy, které mezi těmito subjekty při této činnosti vznikají

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Druhy civilního procesu

- Civilní soudní řízení
 - Nalézací, vykonávací
- Rozhodčí řízení
- Insolvenční řízení

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Rozhodčí řízení

- Jeden z typů alternativního řešení sporů
- Přenos pravomoci rozhodnout spor z civilních soudů na rozhodce
- Požadavky na osobu rozhodce
- Arbitrabilita sporu
- Výsledek – *Rozhodčí nález* – autoritativní rozhodnutí - exekuční titul

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Insolvenční řízení

- Právní úprava – zákon č. 182/2006, Sb. insolvenční zákon.
- Různé formy řešení *úpadku*
 - *Úpadek - stav, kdy je dlužník*
 - a) *předlužen*
 - b) *v platební neschopnosti*
- Jednotlivé formy:
 - Konkurs
 - Reorganizace
 - Oddlužení

MASARYKOVA UNIVERZITA
PŘÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Základní prameny

- Zejména Ústava, Listina
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
- Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních
- Další - o rozhodčím řízení, insolvenční zákon, exekuční řád, o advokacii, notářský řád, o soudech a soudcích, o soudních poplatcích atd.

MASARYKOVA UNIVERZITA
PŘÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Soudnictví v ČR

- Civilní soudnictví
 - Rozhodování soukromoprávních věcí
- Správní soudnictví
 - Rozhodování o ochraně veřejných subjektivních práv - často proti rozhodnutí správních org.
- Trestní soudnictví
 - Rozhodování o vině a trestu - trestné činy
- Ústavní soudnictví
 - Zajištění ústavních práv

MASARYKOVA UNIVERZITA
PŘÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Civilní soudnictví

- Soustava soudů
 - Nejvyšší soud
 - Vrchní soudy - Praha, Olomouc
 - Krajské soudy (MS v Praze)
 - Okresní soudy (obvodní soudy v Praze, MS v Brně)
- V ČR existuje také Nejvyšší správní soud a Ústavní soud
 - Nejsou součástí soustavy civilního soudnictví

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Zásady civilního procesu

- Dispoziční x oficiality
- Projednací x vyšetřovací
- Kontradiktornosti
- Rovnosti
- Veřejnosti a ústnosti
- Přímosti
- Materiální pravdy
- Volného hodnocení důkazů

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Subjekty civilního procesu - soudy

- Pravomoc
- Příslušnost
 - Věcná
 - Místní
 - Funkční
- Personální obsazení soudu
 - Samosoudce
 - Senát - přisedící

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Účastníci řízení

- Definice účastenství
 - Sporné řízení - žalobce a žalovaný
 - Nesporné řízení
 - navrhovatel a ti, o jejichž právech má být jednáno
 - navrhovatel a ti, které zákon za účastníky označuje

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Způsobilost být účastníkem

- Vychází z právní osobnosti - jde však o pojem odlišný

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Procesní způsobilost

- Způsobilost subjektů vlastními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti.
- Odvíjí se od hmotněprávní svéprávnosti.

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- Společenství účastníků
 - Aktivní x pasivní
 - Dobrovolné x nucené
- Vedlejší účastenství
- Hlavní intervence
- Záměna účastníků, přistoupení účastníků

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Věcná legitimace

- Hmotněprávní vztah účastníka k projednávané věci
- Nedostatek vede k zamítnutí žaloby
- Není procesní podmínkou
- Procesní legitimace

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Zastupování účastníků

- Zákonné zastoupení
 - Nezletilé děti
- Zastoupení na základě rozhodnutí soudu
- Zastoupení na základě plné moci

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Činnost soudu před zahájením řízení

- Smírčí řízení
 - Nepovinné
 - Pouze na návrh
 - Návrh nemá hmotněprávní účinky
 - Uzavřený smír má stejné účinky jako pravomocný rozsudek, je vykonatelný
- Zajištění důkazu

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Předběžné opatření

- Je třeba, aby okamžitým zásahem soudu byly dočasně upraveny vztahy mezi fyzickými či právníckými osobami, nebo je-li obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen.
- Např. platit výživné, odevzdat dítě do péče druhého rodiče, poskytnout část pracovní odměny, složit peněžitou částku nenakládat s některými věcmi apod.
- Soud musí rozhodnout do sedmi dnů, nestanoví-li zákon jinak

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Sporné řízení v prvním stupni

- Řízení je zahájeno dnem, kdy žaloba dojde soudu
- Žalobu lze podat písemně anebo ústně do protokolu
- Žaloby v telegrafické, telefaxové a elektronické podobě je nutno do tří dnů doplnit - neplatí pro žaloby v elektronické podobě podepsané uznávaným elektronickým podpisem

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Žaloba

- Obecné náležitosti:
 - Označení soudu, označení věci, podpis žalobce, datum
- Zvláštní náležitosti:
 - Jméno, bydliště účastníků (právnícké osoby označit obchodní firmou nebo názvem, sídlem, adresou - podle zápisu v OR)
 - Jméno, bydliště zástupců
 - Pravdivé vyličení rozhodujících skutečností
 - Označení důkazů
 - Žalobní petit atd.

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

www.law.muni.cz

Žalobní petit

- Návrh formulace budoucího výroku soudu a realizaci nároku, který žalobce pokládá za řešení uplatnění práva
- Musí být přesný, srozumitelný, určitý
- Jednoduchý x složený
- Eventuální, alternativní, alternativa facultas

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

www.law.muni.cz

Druhy žalob, oprava a doplnění

- Statusové
- Na plnění
- Určovací
- Je-li žaloba neúplná anebo je-li vadná, vyzve předseda senátu žalobce k opravě nebo doplnění
 - Nedojde-li k opravě či doplnění, předseda senátu žalobu odmítne

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

www.law.muni.cz

Příprava jednání

- Příprava jednání
- Zkoumání podmínek řízení
- Stanoviska účastníků
- Příprava dokazování

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Kvalifikovaná výzva

- § 114b OSŘ
- Forma usnesení v němž soud vyzve žalovaného, aby se písemně vyjádřil k žalobě
- Možnost vydat rozsudek pro uznání (nutné poučení)

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Přípravné jednání

- § 114c OSŘ
- Nejedná se o jednání
- Neveřejné
- Snaha o vyjasnění podmínek řízení, smírné řešení
- Pokud se nedostaví žalovaný bez řádné omluvy – možné vydat rozsudek pro uznání

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Procesní podmínky

- Na straně soudu
 - Pravomoc
 - Příslušnost
- Na straně účastníků řízení
 - Způsobilost být účastníkem řízení
 - Procesní způsobilost
 - Plná moc
- Věcně
 - Návrh na zahájení řízení
 - (Zaplacení poplatku)
- Negativní
 - Překážka věci zahájené (litispendence)
 - Překážka věci rozsouzené (res iudicata)

MASARYKOVA UNIVERZITA
PŘÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Jednání soudu

- Předvolání účastníků a dalších subjektů, jejichž účast je nutná
- Nejméně deset dnů předem
- Jednání je veřejné
- Nedostavení se na jednání může vést k vydání kontumačního rozsudku - pro zmeškání
- Průběh je zaznamenáván do protokolu

MASARYKOVA UNIVERZITA
PŘÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Koncentrace řízení – zejm. §118b OSŘ

- Koncentrace řízení
 - Účastníci mohou uvést rozhodné skutečnosti a označit důkazy nejpozději do skončení přípravného / prvního jednání
 - Nutnost poučit účastníky

MASARYKOVA UNIVERZITA
PŘÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Dokazování

- Základní fáze
 - Navržení
 - Opatření
 - Provedení
 - Hodnocení
- Břemeno tvrzení a břemeno důkazní

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Důkazní prostředky

- Výslech svědků
- Znalecký posudek
- Zprávy a vyjádření
- Notářské a exekutorské zápisy, listiny
- Ohledání
- Výslech účastníků

- Demonstrativní výčet

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Nesporná řízení

- Odlišné zásady
 - I bez návrhu
- Odlišně účastenství
- Odlišně dokazování
- Odlišně náklady řízení

- Vypočteny v části třetí, hlavě páté OSŘ
- Od 1. ledna 2014 v zákoně č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Rozhodnutí

- Nemeritorní nebo meritorní povahy
 - Ve věci nebo procesní povahy
- Cílem soudního řízení je rozhodnutí ve věci samé, ale rozhodnutími se mimo jiné upravuje, resp. vede řízení

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

www.law.muni.cz

Druhy rozhodnutí

- Rozsudek
- Usnesení
- Platební rozkaz, směnečný a šekový platební rozkaz, elektronický platební rozkaz

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

www.law.muni.cz

Rozsudek

- Rozhodnutí ve věci samé
- Náležitosti
 - Záhlaví
 - Výrok
 - Odůvodnění
 - Poučení
 - Datum a podpis

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

www.law.muni.cz

Výrok rozhodnutí

- Vychází z návrhu (petitu)
- Musí být určitý, přesný a srozumitelný
 - Aby se mohl stát vykonatelným

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Druhy rozsudků

- Statusové, určovací, na plnění
- Deklaratorní, konstitutivní
- Konečné, částečné, mezitimní
- Pro zmeškání, pro uznání

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Usnesení

- Nemeritorní i meritorní povahy
- Usnesením lze rozhodnout ve věci samé
- Převážně se usnesením vede řízení

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Rozkazní (zkrácená) řízení

- Platební rozkaz
- Směnečný a šekový platební rozkaz
- Elektronický platební rozkaz

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

www.law.muni.cz

Platební rozkaz

- Lze vydat i bez výslovného návrhu žalobce
- Na peněžité plnění, vyplývá-li právo ze skutečností uvedených žalobcem
- Doručuje se do vlastních rukou
- Splnit povinnost do 15 dnů nebo podat odpor
- Platební rozkaz (doručený), proti němuž nebyl podán odpor, má účinky pravomocného rozsudku

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

www.law.muni.cz

Směnečný a šekový platební rozkaz

- Jen v případě doložení originálu směnky nebo šeku
- Jen na výslovný návrh žalobce
- Povinnost plnit do patnácti dnů nebo podat námitku
- Podání námítky přímo nevede ke zrušení směnečného a šekového platebního rozkazu

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

www.law.muni.cz

Elektronický platební rozkaz

- Na elektronickém formuláři
- Do částky 1 milionu korun
- Elektronický je pouze návrh
- Pro elektronický platební rozkaz dále platí totéž, co platí pro platební rozkaz

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Právní moc rozhodnutí

- Formální a materiální stránka
- Rozhodnutí je formálně a procesně nezměnitelné
- Rozhodnutí je závazné

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Vykonatelnost

- Vynutitelnost povinností i proti vůli povinného
- Formální a materiální vykonatelnost
- Stanoví-li rozhodnutí splnit povinnost, rozhodnutí se stane vykonatelným po uplynutí lhůty pro splnění této povinnosti (tzv. pariční lhůty)

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Opravné systémy

- Apelační
 - Úplná apelace
 - Neúplná apelace
- Kasační
- Revizní

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Opravné prostředky

- Řádné
 - odvolání
- Mimořádné
 - dovolání
 - žaloba na obnovu řízení
 - žaloba pro zmatečnost

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Odvolání

- Nepravomocné rozhodnutí
- Podává se do 15 dnů ode dne doručení
- Účinky suspenzivní a devolutivní
- Možná rozhodnutí
 - Potvrzení rozhodnutí
 - Změna rozhodnutí
 - Zrušení rozhodnutí a vrácení věci

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Přípustnost odvolání a odvolací důvody

- Přípustnost
 - obecně přípustné proti všem rozhodnutím soudu I. stupně
 - § 202 OSŘ - usnesení, kdy není možné odvolání podat
 - Bagatelní věci - peněžité plnění nepřekračující 10000 Kč
- Dovolací důvody
 - Obecně - § 205/2 OSŘ - nedostatky - procesní vady, skutkový stav, právní posouzení
 - § 205b OSŘ - rozsudek pro uznání a pro zmeškání

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Dovolání

- Projednává a rozhoduje Nejvyšší soud
- Podává se proti rozhodnutím soudu druhého stupně
- Do dvou měsíců od doručení napadeného rozhodnutí
- Povinné zastoupení advokátem
- Nejvyšší soud dovolání zamítne nebo rozhodnutí změní, příp. zruší a věc vrátí

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Přípustnost dovolání – od 1.1.2013

- Všechna dovolání tzv. nenároková
- Přípustnost:
 - Odvolací soud se odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu
 - Otázka nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu řešena
 - Otázka je NS rozhodována rozdílně
 - Má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak
- Dovolání je nepřijatelné proti:
 - Ve věcech manželských, registrovaného partnerství
 - Ve věcech, kde jde o peněžitě plnění nepřekračující 50 000 Kč (2 výjimky) - tzv. bagatelní věci

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Dovolací důvod

- Od 1.1. 2013 – pouze nesprávné právní posouzení věci

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Žaloba na obnovu

- Vyskytly se nové skutečnosti, rozhodnutí nebo důkazy, které účastník nemohl bez své viny použít
- Do tří měsíců od okamžiku, kdy se navrhovatel dozví
- Nejpozději do tří let od právní moci rozhodnutí
- Dvě části
 - O povolení obnovy - iudicium rescindens
 - Po povolení obnovy - iudicium rescissorium (obnovené řízení)
- Žaloba se zamítá anebo se povoluje obnova

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Žaloba pro zmatečnost

- Nedostatky procesní povahy
- Zásadně se podává do tří měsíců od doručení napadeného rozhodnutí
- Někdy se využívá i tříletá objektivní lhůta
- Žaloba se zamítá nebo se zruší napadené rozhodnutí

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Děkuji za pozornost.
